



ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (ΣΕΔ)
Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. «Δημόκριτος»,
Αγία Παρασκευή Αττικής, 15310
Email: sed@central.demokritos.gr
Web: sed.demokritos.gr

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ (1989)

Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου Ερευνητών Δημοκρίτου (ΣΕΔ) για την προτεινόμενη ίδρυση νέου Ινστιτούτου Ακεραιότητας, Ασφάλειας και Ηθικής της Έρευνας (IRISE)

Τρίτη 15 Σεπτεμβρίου 2026

Στην 801η έκτακτη συνεδρίασή του, στις 2 Ιουλίου 2026, το ΔΣ του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» ενέκρινε κατά πλειοψηφία την πρόταση του Προέδρου για την ίδρυση Ινστιτούτου Ακεραιότητας, Ασφάλειας και Ηθικής της Έρευνας.

Το θέμα έχει εξέχουσα σημασία για το Κέντρο, ωστόσο δεν δόθηκε ο απαραίτητος χρόνος για ουσιαστική συζήτηση και διαβούλευση στα θεσμικά όργανα (Επιστημονικά Συμβούλια Ινστιτούτων - ΕΣΙ, ολομέλειες Ινστιτούτων, Σύλλογο Ερευνητών/ΕΛΕ). Ο Πρόεδρος ενημέρωσε τα ΕΣΙ και τον ΣΕΔ την 1η Ιουλίου 2026, μόλις μία ημέρα πριν από τη σχετική απόφαση του ΔΣ του ΕΚΕΦΕ «Δ». Παρά το αίτημα του Συλλόγου για αναβολή ενός μηνός, το ΔΣ προχώρησε σε λήψη απόφασης. Υπό αυτές τις συνθήκες, ο ΣΕΔ συγκάλεσε έκτακτη Γενική Συνέλευση, ώστε να καταγραφεί επίσημα η θέση του σώματος των ερευνητών/τριών και ΕΛΕ.

Ο έντονος προβληματισμός και οι τεκμηριωμένες αντιρρήσεις μας για την ίδρυση του νέου Ινστιτούτου, όπως διατυπώθηκαν και από τον εκπρόσωπο των Ερευνητών/ΕΛΕ στο ΔΣ του Κέντρου, συνοψίζονται στα εξής βασικά σημεία:

1. Ασυμβατότητα με τον χαρακτήρα του ΕΚΕΦΕ «Δ»

- Το αντικείμενο του προτεινόμενου Ινστιτούτου απέχει ουσιωδώς από τον κύριο πυρήνα της ερευνητικής δραστηριότητας του ΕΚΕΦΕ «Δ». Παρά τον πολυθεματικό χαρακτήρα του, το Κέντρο έχει διαχρονικά ως βασικό προσανατολισμό τις Θετικές Επιστήμες.
- Σημαντικό μέρος των προτεινόμενων δραστηριοτήτων του νέου Ινστιτούτου, όπου ζητήματα πολιτικής, διακυβέρνησης, κανονιστικής συμμόρφωσης και ηθικής της έρευνας θα αποτελούν αυτοτελή ερευνητικό πυλώνα, παραπέμπουν περισσότερο σε οριζόντια δομή, επιτροπή πολιτικής ή μονάδα θεσμικής υποστήριξης και συντονισμού, παρά σε ένα αυτοτελές ερευνητικό Ινστιτούτο ενός Κέντρου Φυσικών Επιστημών.
- Τυχόν πρόθεση μετατόπισης του χαρακτήρα του ΕΚΕΦΕ «Δ» προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να τεθεί ανοιχτά ως συνολική στρατηγική επιλογή μέσω του στρατηγικού σχεδίου του Κέντρου, και όχι να προκύψει έμμεσα μέσω της ίδρυσης ενός Ινστιτούτου. Μια τέτοια εξέλιξη συνιστά ουσιαστική αλλαγή του χαρακτήρα και της αποστολής ενός ιστορικού Ερευνητικού Κέντρου, με μακρά επιστημονική διαδρομή και σημαντική αναγνώριση στην ελληνική κοινωνία.

2. Ανεπαρκής τεκμηρίωση της ωριμότητας της πρότασης

- Δεν αποδεικνύεται ότι το IRISE αποτελεί φυσική εξέλιξη ώριμης, ήδη αναγνωρισμένης ερευνητικής δραστηριότητας του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», ούτε τεκμηριώνεται το συγκριτικό πλεονέκτημα του Κέντρου στο συγκεκριμένο αντικείμενο.
- Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, η ίδρυση ενός νέου Ινστιτούτου προϋποθέτει κρίσιμη μάζα ερευνητών, τεκμηριωμένη επιστημονική ανάγκη, σαφώς οριοθετημένο

αντικείμενο και μακροχρόνια στρατηγική προοπτική. Στην περίπτωση του IRISE, οι προϋποθέσεις αυτές δεν φαίνεται να συντρέχουν: η πρόταση δεν προκύπτει από ευρεία ερευνητική βάση ούτε από τεκμηριωμένη ανάγκη της ερευνητικής κοινότητας του Κέντρου.

3. Ελλιπής νομική και οικονομική τεκμηρίωση

- Σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 5 του ν. 4310/2014, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, της ίδρυσης νέου Ινστιτούτου προηγείται «... μελέτη οικονομοτεχνική, μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας και έκθεση συμβατότητας με τον στρατηγικό σχεδιασμό και τον αναπτυξιακό προγραμματισμό. Στις εν λόγω μελέτες πρέπει να προκύπτει απαραίτητα με σαφήνεια η κοινωνικοοικονομική ανάγκη που θα καλυφθεί από την ίδρυση του συγκεκριμένου φορέα και η οποία δεν καλύπτεται από τους ήδη υφιστάμενους ερευνητικούς φορείς.» Οι μελέτες αυτές, σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχουμε, δεν έχουν κατατεθεί με την απαιτούμενη τεκμηρίωση. Επιπλέον, δεν παρουσιάζεται επιχειρησιακό σχέδιο, τεκμηριωμένη πρόβλεψη εσόδων, ανάλυση κόστους λειτουργίας, εκτίμηση διοικητικού κόστους και κινδύνων, χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης ή δείκτες αξιολόγησης.

4. Επιβάρυνση υφιστάμενων διοικητικών και οικονομικών προβλημάτων

- Το ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» έχει ήδη βιώσει επανειλημμένα τις συνέπειες σημαντικών οργανωτικών αναδιαρθρώσεων, οι οποίες όχι μόνο δεν απέδωσαν πάντοτε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις δημιούργησαν πρόσθετες δυσλειτουργίες, παρατεταμένες εκκρεμότητες και αβεβαιότητα για το προσωπικό και τις ερευνητικές μονάδες. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - Οι συγχωνεύσεις Ινστιτούτων του 2012, από τις οποίες προέκυψαν τα δύο ιδιαίτερα πολυπληθή Ινστιτούτα, INN και ΙΠΡΕΤΕΑ, με σημαντικές και επιβαρυντικές συνέπειες σε πολλαπλά επίπεδα, όπως το οικονομικό, διοικητικό και λειτουργικό, αλλά και σε επίπεδο ερευνητικής ταυτότητας, συνοχής και δυναμικής.
 - Η σύσταση του Ινστιτούτου Κβαντικής Υπολογιστικής και Κβαντικής Τεχνολογίας (ΙΚΥΚΤ), το οποίο, τέσσερα χρόνια μετά την ίδρυσή του, εξακολουθεί να μην διαθέτει επαρκή στελέχωση, ανταγωνιστική ερευνητική υποδομή και αυτοτελή στέγαση, γεγονός που αναδεικνύει τις δυσκολίες υλοποίησης οργανωτικών μεταβολών χωρίς την αναγκαία προετοιμασία και τη διασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης.
 - Η έγκριση από το ΔΣ, τον Φεβρουάριο του 2023, της πρότασης για τη δημιουργία του Ινστιτούτου Μικρομηχανικής, Μικροηλεκτρονικής και Μικροσυστημάτων (Ι3Μ) και η θετική γνώμοδοτηση του ΕΣΕΤΕΚ τον Μάιο του 2024, χωρίς η διαδικασία να έχει μέχρι σήμερα ολοκληρωθεί, γεγονός που καταδεικνύει ότι ακόμη και ώριμες και θεσμικά υποστηριζόμενες πρωτοβουλίες μπορούν να παραμένουν επί μακρόν σε εκκρεμότητα.
- Σε αυτό το πλαίσιο, η προσθήκη ενός ακόμη Ινστιτούτου χωρίς επαρκή στελέχωση, αλλά με ισότιμη ψήφο στο ΔΣ ανεξαρτήτως μεγέθους, επιδεινώνει το ζήτημα εκπροσώπησης των πολυπληθών Ινστιτούτων (INN, ΙΠΡΕΤΕΑ), για το οποίο υπήρχαν παλαιότερες δεσμεύσεις της Διοίκησης που δεν έχουν ακόμη υλοποιηθεί.
- Επιπλέον, εφόσον το νέο Ινστιτούτο υποστηριχθεί με πόρους του ίδιου του Κέντρου (θέσεις προσωπικού, διοικητική υποστήριξη και λειτουργικές δαπάνες), η ίδρυσή του δεν θα είναι δημοσιονομικά ουδέτερη. Σε μια περίοδο περιορισμένης χρηματοδότησης και υποστελέχωσης, θα απορροφήσει πόρους που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τα υφιστάμενα Ινστιτούτα, επιβαρύνοντας περαιτέρω τις ήδη περιορισμένες δυνατότητές τους.

Εναλλακτική πρόταση της ερευνητικής κοινότητας του ΕΚΕΦΕ «Δ»

- Αντί της ίδρυσης νέου Ινστιτούτου, οι σχετικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να αναπτυχθούν μέσω εσωτερικού ερευνητικού hub ή οριζόντιας δομής, σε στενή διασύνδεση με τα υφιστάμενα Ινστιτούτα και τις αρμόδιες επιτροπές του Κέντρου.
- Μια τέτοια λύση, κατά το πρότυπο δομών όπως το πρόγραμμα RISE του Florida State University (<https://www.research.fsu.edu/rise/>), είναι θεσμικά πιο ευέλικτη, οικονομικά πιο συνετή και περισσότερο συμβατή με τον χαρακτήρα του Κέντρου,

προσέγγιση που υποστήριξαν και αρκετά μέλη του ΔΣ του ΕΚΕΦΕ «Δ» στην ενημέρωση της 1ης Ιουλίου

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η Γενική Συνέλευση του ΣΕΔ εκφράζει την κατηγορηματική αντίθεσή της στην ίδρυση του IRISE ως αυτοτελούς Ινστιτούτου και υποστηρίζει την ανάπτυξη του σχετικού αντικειμένου μέσω μιας οριζόντιας δομής, με τη συμμετοχή των υφιστάμενων Ινστιτούτων του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος».

Η ίδρυση ενός νέου ινστιτούτου συνιστά απόφαση κομβικής σημασίας για το ερευνητικό οικοσύστημα. Ως εκ τούτου, η ωριμότητα μιας τέτοιας πρότασης αποτελεί μείζον διακύβευμα, άρρηκτα συνδεδεμένο με τη βιωσιμότητα και την προοπτική εδραίωσής του. Το εγχείρημα αυτό καθίσταται ακόμη πιο απαιτητικό σε μια συγκυρία που σημαδεύεται από τη διαρκή υποχρηματοδότηση - με τους τακτικούς προϋπολογισμούς να παραμένουν καθλωμένοι στα επίπεδα του 2018 - τη συρρίκνωση του ερευνητικού δυναμικού λόγω της μερικής μόνο αναπλήρωσης των αφυπηρετησάντων συναδέλφων, καθώς και την επιτακτική ανάγκη συντήρησης και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων υποδομών.

Καλούμε το ΕΣΕΤΕΚ και την ηγεσία του Υπ. Ανάπτυξης να λάβουν σοβαρά υπόψη τη θέση και την επιχειρηματολογία του ερευνητικού προσωπικού του Κέντρου, να εξετάσουν το πλήρες πρακτικό της 801ης συνεδρίασης του ΔΣ με την τεκμηριωμένη αρνητική τοποθέτηση του εκπροσώπου των Ερευνητών/ΕΛΕ, και να μην προχωρήσουν στην έγκριση της ίδρυσης του IRISE. Ένα Ινστιτούτο που ιδρύεται χωρίς τη στήριξη του ερευνητικού προσωπικού του Κέντρου θέτει εξ αρχής σοβαρά ζητήματα ως προς τη βιωσιμότητα, την αποτελεσματικότητα και την επίτευξη του σκοπού του.

Σύλλογος Ερευνητών Δημοκρίτου

